

НАБЛЮДЕНИЕ НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ, ЮЛИ 2010 ГОДИНА

Проведеното от Националния статистически институт анкетно наблюдение на потребителите през юли 2010 г. отчита повишаване на общия показател „доверие на потребителите” с 4.5 пункта спрямо равнището отпреди три месеца (фиг. 1). Нарастване на показателя на доверието се регистрира както сред населението в градовете, така и сред населението в селата (повишение на показателите съответно с 3.9 и 6.1 пункта). Като цяло наблюдението през юли показва намаляване на песимизма в оценките и очакванията на потребителите в сравнение с април.

Мненията на потребителите за развитието на общата икономическа ситуация в страната през последните дванадесет месеца, както и очакванията им за следващите дванадесет месеца, са по-малко негативни спрямо предходното наблюдение, в резултат на което балансните показатели се увеличават съответно с 3.5 и 2.0 пункта (фиг. 2). По-малко песимистични в сравнение с април са също оценките на потребителите за настъпилите промени във финансовото състояние на техните домакинства през последните дванадесет месеца и очакванията им за следващите дванадесет месеца (фиг. 3).

Потребителите, живеещи в селата, считат, че финансовото състояние на техните домакинства понастоящем е относително по-лошо в сравнение с три месеца по-рано (понижение на балансния показател с 4.8 пункта), докато сред населението в градовете почти няма промяна - балансният показател намалява с 0.3 пункта (фиг. 4).

Общата оценка на условията за спестяване при настоящата икономическа ситуация в страната продължава да бъде неблагоприятна, но има известна положителна промяна в мненията сред населението в градовете (фиг. 5). По отношение на следващите дванадесет месеца се очаква макар и минимално подобрение на условията за спестяване. Потребителите са на мнение, че и през последните дванадесет месеца има покачване на потребителските цени, но с по-слабо темпо, като през следващите дванадесет месеца се очаква леко ускоряване на инфлацията (фиг. 6 и 7). По отношение на безработицата предвижданията са, че в бъдеще процесът на съкращаване на персонал ще бъде по-умерен (понижение на балансния показател с 9.7 пункта) (фиг. 8).

Спрямо мненията на потребителите, изразени през април 2010 г., последната анкета отчита и леко повишен оптимизъм в общата оценка на настоящата ситуация да се правят разходи за покупки на предмети за дълготрайна употреба¹. През юли се регистрира и слабо повишение на стойността на балансния показател относно намеренията за такива покупки през следващите дванадесет месеца. По-високи са също балансните оценки, свързани с намеренията „за покупка на кола” и „да се купи или построи жилище (вила)”, както и балансният показател, свързан с планираните „разходи за подобрения в дома” през следващите дванадесет месеца.

¹ При коментара на отговорите относно покупките (разходите) трябва да се има предвид, че въпросите се задават тримесечно, макар че тези покупки (разходи) се извършват от потребителите през по-голям период от време. Ето защо е нормално преобладаващите стойности на балансите на мненията да са трайно разположени в отрицателната зона на графиките, но значение за икономическия анализ има посоката на движение на балансите на мненията като индикатори за положителна или отрицателна промяна.

Методологични бележки

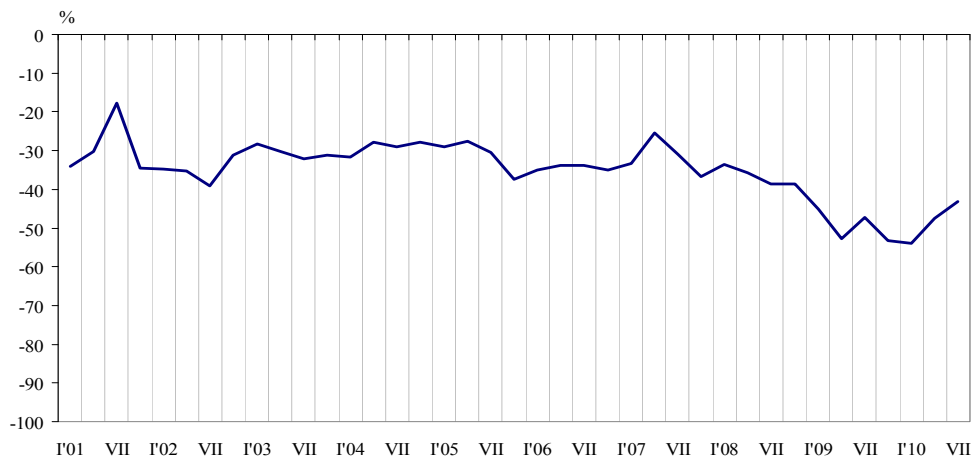
Изследването е част от хармонизираната програма на Европейския съюз за наблюдения на бизнес тенденциите и наблюдение на потребителите и е представително за населението на 16 и повече години.

Обект на изследването са лицата на 16 и повече години, методът на подбор - случаен, гнездови и пропорционален на населението по райони, в т.ч. селско/градско население (153 гнезда с по 8 лица в гнездо). Методът на анкетиране е интервю - лице в лице. Анкетата съдържа стандартизирани въпроси, свързани с финансовото състояние на домакинствата, общата икономическа ситуация в страната, инфлацията, безработицата, спестяванията, намеренията за извършване на основни разходи за предмети с дълготрайна употреба и покупка на жилище или кола. Предлаганите варианти на отговор създават възможност за степенуването им от оптимистични през неутрални към песимистични. Балансът на мненията се получава като разлика между относителните дялове на положителните и относителните дялове на негативните мнения със следната особеност: на силно положителното и силно негативното мнение се дава коефициент 1, а на по-умерено положителните и по-умерено негативните мнения - коефициент 0.5.

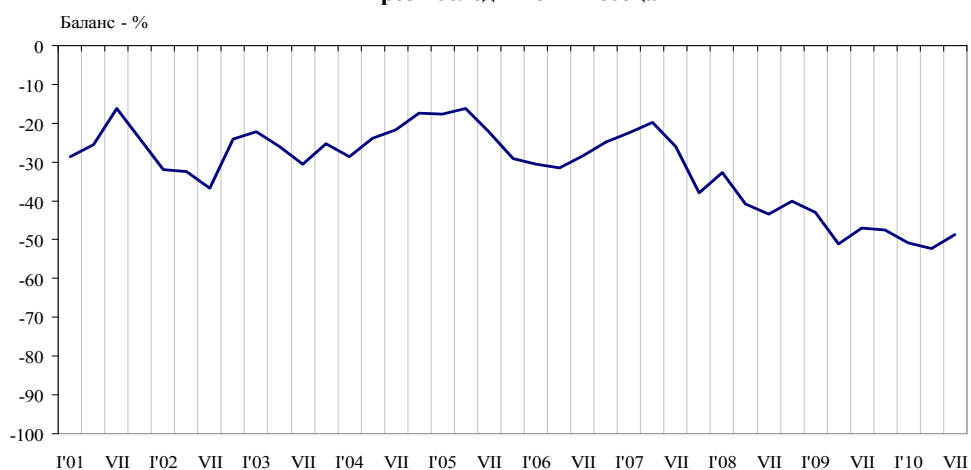
С резултатите от наблюденията се цели да се улови посоката на изменение на изследваните променливи, в т.ч. в „нивото на доверие” на потребителите, което, от своя страна, дава възможност да се изследват тенденциите в развитието на общественото мнение по основни икономически процеси и явления.

Показателят на доверие на потребителите е средна аритметична на балансите на очакванията за развитието през следващите дванадесет месеца на: финансовото състояние на домакинствата, общата икономическа ситуация в страната, спестяванията на домакинствата и безработицата, като последният баланс се взема с обратен знак.

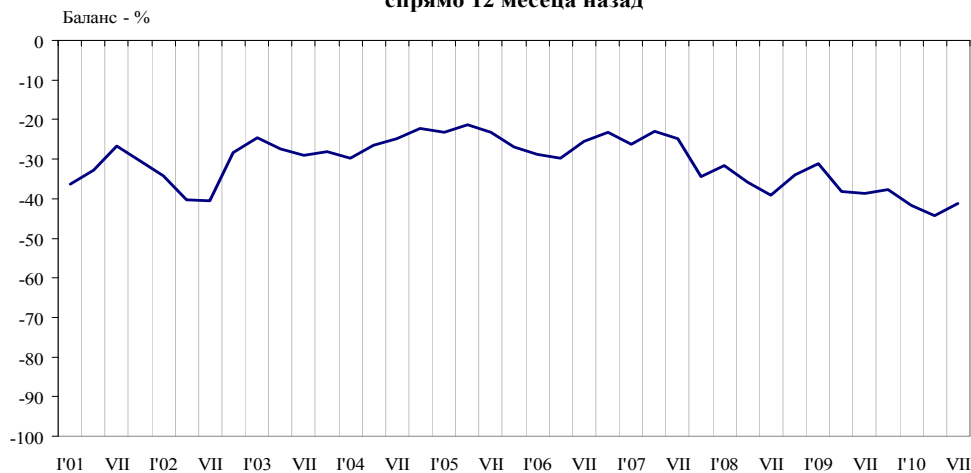
Фиг. 1. Показател на доверието на потребителите

Фиг. 2. Оценка на общата икономическа ситуация през последните 12 месеца

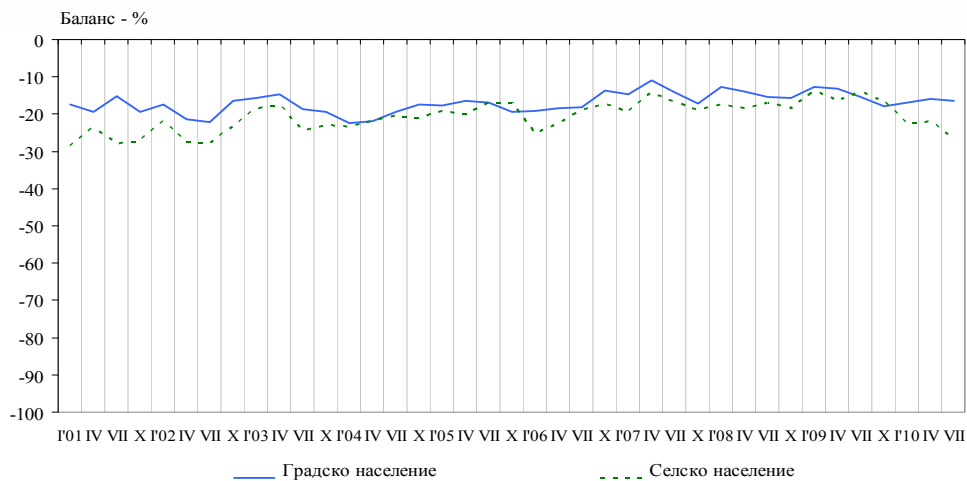

Фиг. 3. Оценка на финансовото състояние на домакинствата спрямо 12 месеца назад

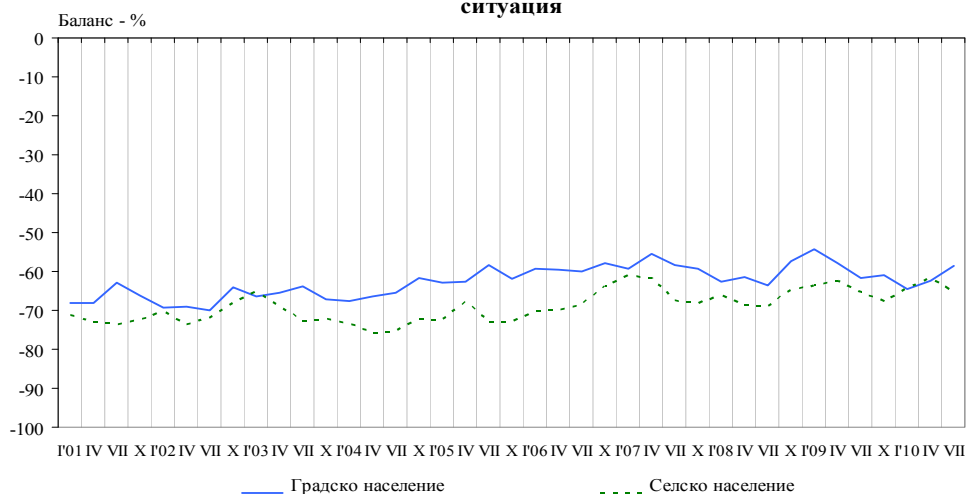

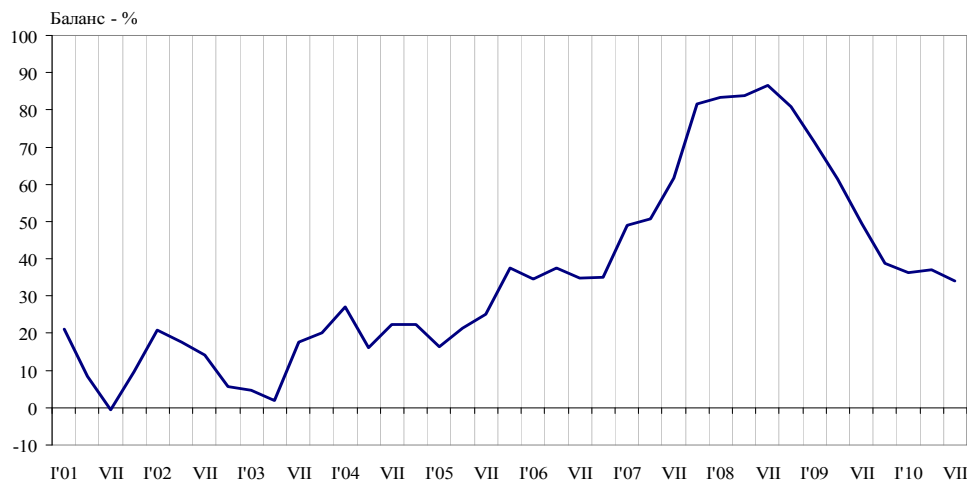
Фиг. 4. Настоящо състояние на бюджета на домакинствата

Фиг. 5. Спестявания/обща икономическа ситуация - настояща ситуация

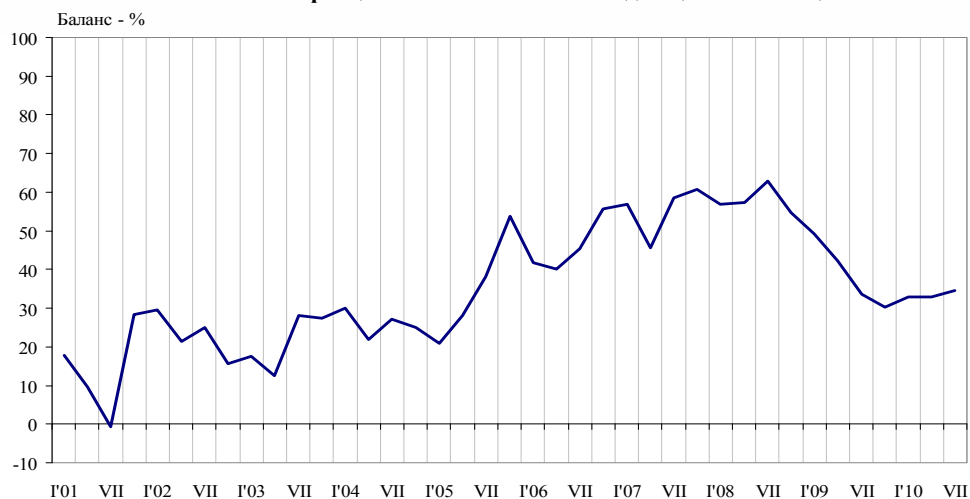

Фиг. 6. Оценка на инфлацията през последните 12 месеца

Фиг. 7. Инфлационни очаквания за следващите 12 месеца

Фиг. 8. Очаквания за безработицата през следващите 12 месеца

